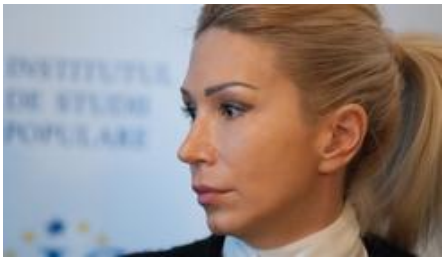
Emisiuni | Program | Bloguri RFI | Site-uri France Media Monde

Newsletter | RSS | Cauta in site | RFI in 12 limbi straine

RFI ROMÂNIA

Asculta interviu | Toti invitatii

Raluca Turcan, vicepreședinte PNL, despre noul an școlar

Direct Jurnale Direct Monde

Ascultaţi Frero Delavega - Mon petit pays

RFI România: Actualitate, informaţii, ştiri în direct » Franţa » Special Paris » Ion Mihăileanu: admirabile portrete de actori români într-o carte-omagiu

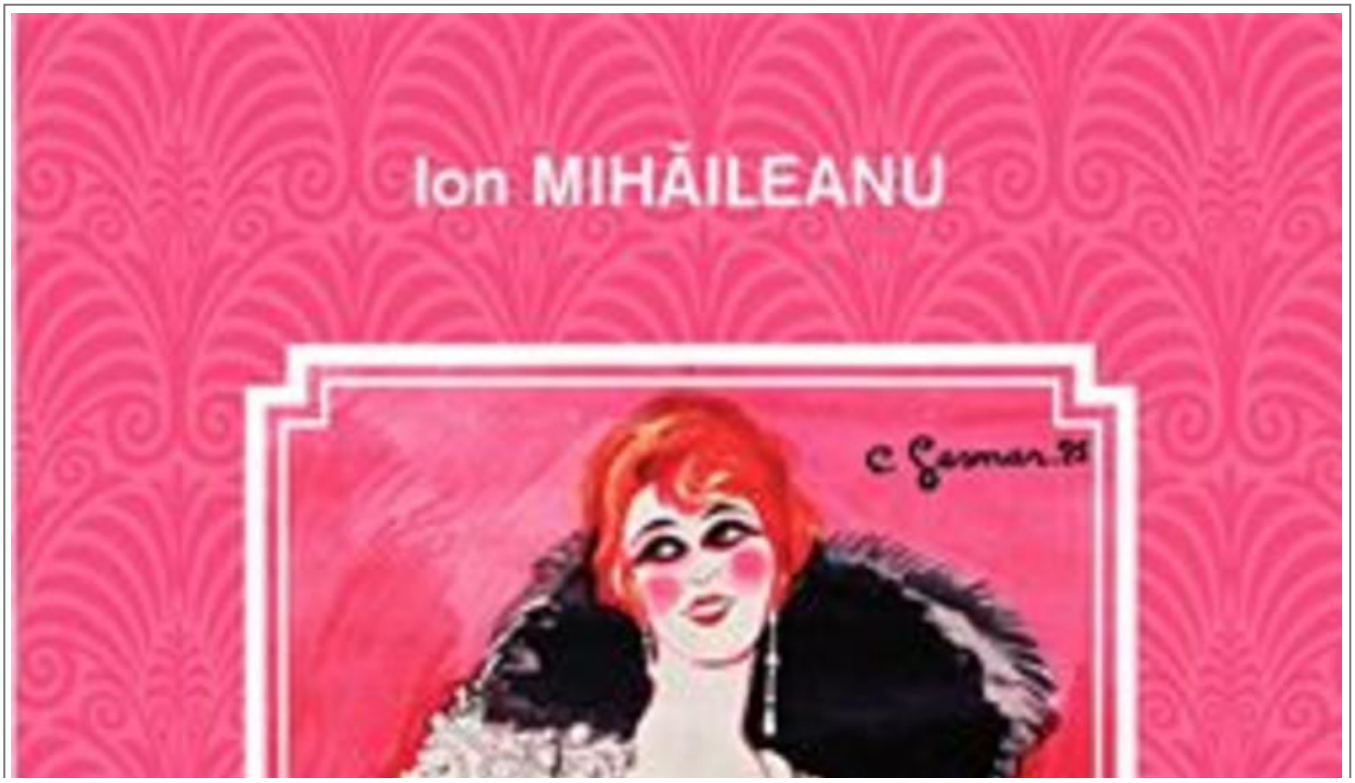
SPECIAL PARIS

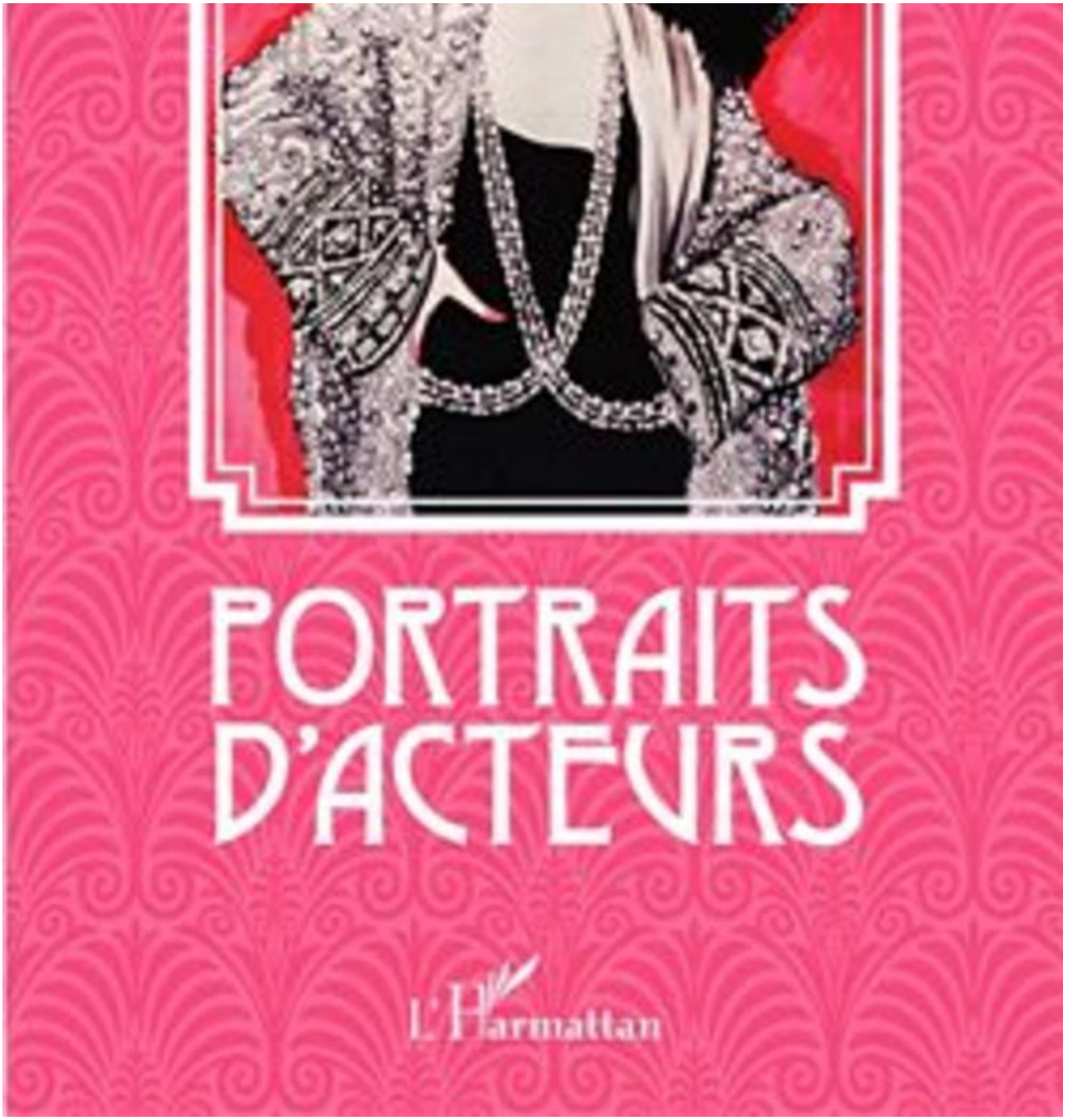
Share 1 Like 1 Tweet G+1 0

15 AUGUST 2016

Ion Mihăileanu: admirabile portrete de actori români într-o carte-omagiu

Autor: Matei Vișniec

Pe coperta: portretul Elvirei Popesco realizat de Charles Gesmar

Image source:
credit foto: L'Harmattan

La editura pariziană L'Harmattan a apărut anul acesta o carte semnată de Ion Mihăileanu reunind peste 50 de scurte articole dedicate unor mari actori români. Aceste portrete scrise cu talent și inspiraţie de un foarte bun cunoscător al peisajului teatral românesc crează o veritabilă panoramă a scenei românești din a doua jumătate a secolului trecut, cu efervescenţele, dilemele și codurile ei.

"Graţie lui Ion Mihăileanu, magnificii actori ai teatrului românesc rămîn pentru totdeauna în lumina reflectoarelor. Citind aceste portrete de artiști am avut dorinţa de a-i cunoaște pe fiecare dintre ei." Aceste frumoase cuvinte apar pe coperta a patra a cărţii și aparţin unei celebrităţi literare franceze, Yasmina Reza, dramaturg de succes dar și romancieră. Ea îmi răspunde de fapt la întrebarea pe care

mi-am pus-o și eu deschizînd, răsfoind și apoi citind cartea lui Ion Mihăileanu: ce poate înţelege un străin dintr-o colecţie de miniaturi portretistice admirabil scrise dar fără ca respectivul cititor să-i fi văzut pe acești actori strălucind efectiv în filme sau pe scenă? Ori, tocmai aici este pariul cîștigat al “protretistului”: el reușește să transmită o emoţie literară în paralel cu multe informaţii despre teatrul românesc din secolul trecut.

Ion Mihăileanu, care împlinește anul acesta frumoasa vîrstă de 95 de ani, pe numele său adevărat Mordehai Buchman, a traversat în România o întreagă epocă înainte de a se instala în 1985 în Franţa, alături de fiii săi, Dan și Radu Mihaileanu (al doilea fiind regizorul care în ultimii ani s-a afirmat cu filme de mare succes precum “Concertul” sau “Trenul vieţii”). Gustul pentru teatru, actorie și arta spectacolului exista însă și în familia în care s-a născut Ion Mihăileanu. De altfel el povestește într-o scurtă notă cum tatăl său prefera să scrie scheciuri și să le joace decît să se ocupe serios de mica sa intreprinderea de comercializare a lemnului de la Podul-Iloaiei, care pînă la urmă a dat faliment.

Un pasionat de literatură, de teatru și de jurnalism a fost și Ion Mihăileanu, printre altele și un bun cunoscător al culturii franceze. El a semnat cîteva traduceri importante în românește din André Marlaux, François Mauriac, Alexandre Dumas și Jules Verne… Debutul său ca publicist s-a produs în 1943, într-o Românie în care a fost obligat să-și schimbe numele evreiesc pentru a putea supreveţui unor momente istorice sumbre. Mai tîrziu Ion Mihăileanu și-a început o carieră universitară, a fost redactor șef adjunct la revista Contemporanul și a scris scenarii de film, printre care "Duminică la ora șase", realizat de Lucian Pintilie.

Să revin însă la cele peste 50 de portrete de mari actori pe care le propune Ion Mihăileanu publicului francez și francofon: personal am impesia că nimeni nu lipsește din panoplia teatrului românesc din acei ani și că de fapt a fost o lungă perioadă cînd actorii români nu erau mulţi dar toţi erau geniali și fiecare avea o stea unică. S-ar putea ca mie această carte să-mi vorbească mai mult decît altora pentru că toate personalităţile captate de portretistul Ion Mihăileanu îmi sunt cunoscute, chiar extrem de familiare. Mai multe generaţii, în România, au trăit, s-au format, au zîmbit, au respirat oxigen cultural și au simţit că viaţa merită trăită datorită unor artiști precum Radu Beligan, Emil Botta, Clody Bertola, Toma Caragiu, Dina Cocea, Gheorghe Dinică, Stefan Iordache, Amza Pellea, Ion Caramitru, Sanda Toma… Imposibil de enumerat aici lista completă a acestor nume, practic unul și unul, tot atîtea individualităţi puternice și tot atîtea stiluri.

Ion Mihăileanu găsește pentru fiecare dintre ei (și se vede cît de mult îi admiră și îi iubește) cîte o frază cheie, cîte o definiţie ontologică sau cîte o anecdotă de natură să-i definească imediat). Iată ce spune, de exemplu, despre Toma Caragiu: "Actorul părea să se conformeze cuvintelor spune cîndva de Victor Hugo, potrivit căruia grotescul este cea mai bogată sursă oferită de natură artei". Despre Sanda Toma spune că este “un Păcală al teatrului românesc”. Pe Dem Rădulescu (poreclit “Bibanul”) îl vede, atît în teatru cît și în film, ca un veritabil vînător de personaje din categoria imbecililor.

Ca om de teatru, ca spectator avizat cu ochi critic, Ion Mihăileanu se întreabă de fapt, cu fiecare portret de actor pe care-l realizează, care este adevărata faţă a acestor artiști dincolo de măștile (numerose) asumate prin meseria lor. Iar în nota de la începutul cărţii el mai amintește și de “masca istorică” pe care mulţi actori au trebuit să o poarte. Citez din această scurtă prefaţă: "Potrivit unei vorbe celebre tot românul este născut poet. Eu aș adăuga la această zicală că tot românul este născut actor." Ion Mihăileanu mai arată că în timpuri de restriște românul a fost obligat să "joace teatru, să-și disimuleze sentimentele și gîndurile pentru a-și salva viaţa".

Din toate punctele de vedere cartea lui Ion Mihăileanu (tradusă cu fineţe, fluiditate și graţie de Dominique Ilea) este o expresie a încrederii în artă dar și o mărturie, un gest făcut în favoarea memoriei, pentru ca anumite lucruri esenţiale legate de creativitatea românească să nu fie uitate, iar în măsura posibilului comunicate și unui public străin.